

Planeringsförutsättningar för flexibel landsbygdstrafik

Ordförandens förslag

1. Kollektivtrafiknämnden fastställer planeringsförutsättningar för pilotverksamhet avseende landsbygdstrafik utifrån förstudiens slutssatser.
2. Kollektivtrafiknämnden uppdrar åt Trafikdirektören att vidare utreda utformningen av framtida lösningar för landsbygdstrafik.
3. Kollektivtrafiknämnden lägger information från förstudien till handlingarna.

Sammanfattning

Kollektivtrafiknämnden har gett trafikdirektören i uppdrag att utreda möjligheter och utmaningar till förbättring av kollektivtrafik på den skånska landsbygden. Förvaltningen föreslår planeringsförutsättningar för kommande pilot avseende landsbygdstrafik.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2020-03-11
2. Bilaga 1 - Rapport Landsbygstrafik

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Kollektivtrafiknämnden har gett trafikdirektören i uppdrag att utreda möjligheter och utmaningar till förbättring av kollektivtrafik på den skånska landsbygden. Genom en förstudie har förvaltningen utrett möjligheterna till en anpassad landsbygglösning.

Nyttan för resenärer boende på den skånska landsbygden består av att även de erbjuds någon form av kollektivtrafik under en större del av dygnet respektive veckan än vad de har idag. Bara för att man bor på landsbygden där det är glesare befolkat innebär inte att dessa invånare har andra önskemål gällande hur och när de skulle vilja kunna åka med den kollektivtrafiken.

Traditionell linjetrafik består av linjer med turer som utförs enligt en fast tidtabell. Turerna utförs alltid oberoende av antal resenärer. Linjer med högt resande har tät trafik alla dagar medan linjer på landsbygden ofta har glesare trafik med begränsade öppettider, vilket beror på ett mindre resandeunderlag. För Skånetrafiken innebär ett lågt resande per tur en hög kostnad per resa samt att energiåtgången per resa därmed blir hög relativt andra lösningar.

Där resandeunderlaget är väldigt lågt erbjuds istället anropsstyrd trafik. Denna utförs enbart efter en beställning. Resenären måste boka sin resa i god tid, för närvarande två timmar innan tidtabellsstyrd avgång. Man kan bara boka genom att ringa till kundtjänst. Erfarenheten är att resandet med anropsstyrd trafik är väldigt låg vilket tyder på att produkten inte är särskilt attraktiv för Skånes befolkning. Samma erfarenhet har man hos i stort sett alla trafikhuvudmän samt även internationellt. Anropsstyrd trafik finns både som en fast linje med hållplatser samt som närtrafik. Syftet med närtrafiken är att kunna ta sig in till närmaste större ort med service. Närtrafiken erbjuder ingen trafik som passar för skola eller pendling utan är en trafikform för att personer kan nå viss service dagtid. Region Skåne erbjuder fem resmöjligheter tur och retur i veckan och några kommuner har valt att köpa till några resmöjligheter till men det har ringa betydelse.

Synpunkter från resenärer handlar om att utbudet är väldigt begränsat, inte går i peaktrafik och passningen mot annan kollektivtrafik är begränsad. Synpunkter handlar även om att man via kundtjänst måste beställa sin resa och dessutom två timmar innan.

Den anropsstyrda linjetrafiken är idag en trafikform som hamnar i gränslandet mellan uppdragen för särskild kollektivtrafik och den allmänna kollektivtrafiken. Det finns ett behov av att integrera trafikformerna och sudda ut gränserna mellan dem. Då Skånetrafiken har ansvar för både allmän och särskild kollektivtrafik bedöms en samordning av både personal och fordon vara genomförbar. En tydligare samordning medför att alla befintliga resurser används på ett bättre och mer hållbart sätt.

De områden som är aktuella för flexibel landsbygdstrafik har busslinjer som idag har få resor utanför rusningstid samt har serviceresefordon tillgängliga för kombinerad utav resor. Nedan följer de parametrar som föreslås utgöra planeringsförutsättningar för den pilot som med detta beslut införs:

- Under förutsättning att det finns efterfrågan ska öppettiderna för flexitur utgå från riktilinjerna i trafikförsörjningsprogrammet enligt basutbud för mindre orter. Det innebär öppettider vardagar 06-19 och helger 08-18.
- Ortens storlek avgör vilket utbud som ska finnas.
- Öppettiderna kan utökas genom tillköp.
- Busslinjer får ett antal resmöjligheter med buss under rusningstrafik på vardagar. Övrig tid tillämpas flexibel landsbygdslösning.
- Målsättningen är att resor i först hand ska beställas digitalt. Komplement med möjlighet till telefonbeställning ska finnas.
- Kunden hämtas hemma och reser till utvalda bytespunkter där byte till linjelagd trafik kan ske.

- Målsättningen är att dagens närtrafik ska ingå i en framtida flexibel landsbygstrafik.

Genom att samordna linjelagd och anropsstyrd trafik erbjuds en dörr till dörr lösning – Hela Resan. Genom att erbjuda anslutningsresor från/till adress till/från en anslutningshållplats eller till utvalda hållplatser med samhällsservice med fordon från de olika avtalsformerna kommer kunderna kunna erbjudas en mycket flexibel och samtidigt resurseffektiv kollektivtrafiklösning som är långsiktigt hållbar. Samverkan med kommunerna avseende exempelvis skolskjuts kan bidra ytterligare till att optimera en flexibel landsbyglösning.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Införandet av en pilot för flexibel landsbyglösning bedöms vara kostnadsneutral i förhållande till trafikkostnaderna i nuvarande avtal. En hög efterfrågan på tjänsten kan dock vara kostnadsdrivande.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har inte bedömts som nödvändigt.

Miljökonsekvenser

Förslaget bedöms inte få några negativa miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan med arbetstagarorganisationer har inte bedömts som nödvändig.

Uppföljning

Uppföljning sker inom ramen för förvaltningens ordinarie verksamhet.

Carina Zachau
ordförande

Linus Eriksson
trafikdirektör